

Introducció

L'avaluació de l'ensenyament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili (URV) forma part del Programa 2000 d'avaluacions de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). Tot i que el procés s'havia de dur a terme durant el mateix any, s'ha endarrerit considerablement. Així, l'autoavaluació no es va acabar fins al mes d'octubre de 2001, i la fase d'avaluació externa, dins l'abril de 2002.

Aquest projecte d'avaluació s'ha dut a terme de manera individual tot i que, en l'àrea Ciències de l'Educació, la Facultat ja havia avaluat anteriorment les titulacions de Mestres de manera transversal.

Context institucional

L'ensenyament de Pedagogia s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia que acull, a més de la titulació avaluada, l'ensenyament de Psicologia, les sis diplomatures de Magisteri i la d'Educació Social.

L'ensenyament està consolidat, tant en l'àmbit de la mateixa universitat com en l'entorn geogràfic. En aquest sentit, cal fer referència a la llarga tradició que té, ja que la primera promoció és de l'any 1976, quan la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia formava part de la Universitat de Barcelona. La creació, l'any 1992, de la URV va suposar el canvi d'adscripció de l'ensenyament i la reforma del Pla d'estudis, que encara és vigent.

Quant a la posició de la titulació en el context de la URV, i més concretament el nombre d'alumnes, Pedagogia té matriculats el 13% del total d'estudiants de la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia i el 4% dels alumnes totals de la Universitat. A Catalunya, la titulació de Pedagogia s'imparteix a la UB i a la UAB i la UdG n'ofereix el segon cicle. En aquest context, el volum de matriculats a Pedagogia de la URV suposa, aproximadament, el 12% del global a Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 2000-2001

	Pedagogia, URV
Alumnes de l'ensenyament	216
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	1.810
Alumnes totals matriculats a la URV	11.791
Alumnes de cicle llarg a la URV	6.041
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	1,8%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	3,6%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	11,9%

L'accés a l'estudi

S'ha valorat positivament la demanda sostinguda que han tingut els estudis al llarg del període analitzat, com també que la titulació hagi cobert l'oferta de places a la vegada que ha mantingut la nota d'accés al voltant del 5,8. Ara bé, tot i que la situació de l'accés és positiva, cal dir que la demanda en primera opció no és suficient per cobrir l'oferta de places. Aquest fet suposa que el percentatge d'estudiants que es matriculen en primera opció se situï al voltant del 57%, mentre que els de segona i tercera opció estan entre el 23% i el 18%, respectivament.

Pel que fa a la distribució dels nous estudiants per notes d'accés, cal comentar la tendència creixent del grup amb notes superiors a 6, tot i que la proporció d'estudiants amb nota d'accés per sota del 6 encara és majoritària. D'altra banda, hi ha una taxa molt alta de dones en la titulació, que se situa al voltant del 85% de les matrícules noves.

Finalment, l'avaluació externa, que valora positivament les iniciatives de la Facultat per difondre informació sobre la titulació, recomana que es dissenyi i s'articuli una política de captació de nous alumnes veritable.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

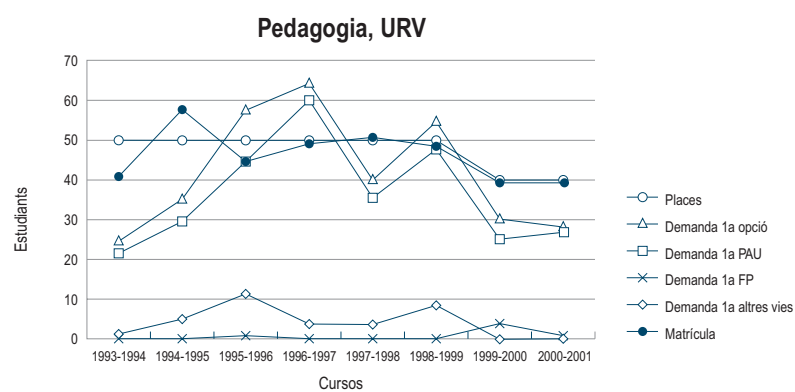
Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Pedagogia, URV	5,88	5,84	5,77	5,73	5,80

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Pedagogia URV	40	28	0,7	26	2	42

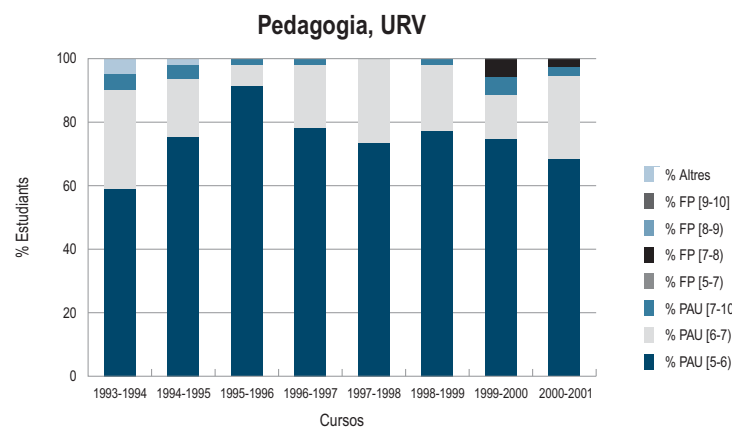
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 370

Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 304

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Pedagogia, URV	77,1%	20,1%	2,1%	74,3%	15,4%	5,1%	66,7%	28,2%	2,6%

Fites, objectius i planificació

En primer lloc, els comitès han valorat positivament la creació dels mecanismes necessaris per revisar el Pla d'estudis vigent. Dit això, i en aquest mateix sentit, el Comitè Extern recomana que la millora del Pla d'estudis passi, d'una banda, per la definició d'una manera més precisa dels objectius docents de l'ensenyament i, de l'altra, per l'adequació del pla als perfils professionals que la societat demana actualment als pedagogs.

Si bé el Comitè d'Avaluació Intern valora positivament el perfil generalista dels estudis, el Comitè Extern considera interessant la possibilitat que la titulació ofereixi alguns itineraris d'especialització.

Programa de formació

El Pla d'estudis té 300 crèdits repartits en quatre cursos que es distribueixen en un nombre elevat d'assignatures, ja que moltes són d'un a tres crèdits. Aquesta atomització afecta el treball dels alumnes que han de cursar una mitjana de vuit assignatures diferents per quadrimestre. De fet, el Comitè d'Avaluació Extern considera aquesta situació desfavorable, en tant que dispersa l'atenció de l'estudiant i multiplica les tasques que han de dur a terme com a complement dels exàmens. Bona part dels crèdits (217,5) són de caràcter obligatori, la qual cosa fa que el programa sigui, segons l'opinió del Comitè Extern, excessivament generalista i que no afavoreixi els perfils d'especialització. Aquesta situació provoca que els graduats hagin d'especialitzar-se i professionalitzar-se en etapes acadèmiques posteriors. La relació d'optativitat de l'ensenyament és baixa.

Pel que fa a les pràctiques, s'ha considerat positiu tant la inclusió de pràctiques externes en el currículum com l'amplitud de l'oferta.

El Comitè Extern també ha posat de manifest la necessitat de millorar la informació sobre els programes de les assignatures. En aquest sentit, recomana aprofundir en l'establiment de criteris i ampliar la informació sobre els programes de manera que inclogui els objectius, els continguts i la metodologia d'aprenentatge. També recomana establir mecanismes de control i coordinació entre el professorat per afavorir una coordinació més bona de les assignatures.

Taula 5. El programa de formació

Pedagogia, URV	
Publicació al BOE	25-11-1993
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	217,5
Teoria	131,5
Pràctica	86,0
Crèdits optatius (b)	52,5
Crèdits de lliure elecció	30,0
Total	300
Altres dades	
Grau mínim de practicitat obligatòria	39,5%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	15
Oferta de crèdits optatius propis (a)	67,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	17,5%
Relació d'optativitat (a/b)	1,29
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent a les classes de teoria es basa en el sistema tradicional de la lliçó magistral. Aquest mètode es complementa, en alguns casos, amb activitats de treball en grup o bé amb l'ús de mitjans audiovisuals i informàtics. El Comitè d'Avaluació Extern recomana que es continuï introduint innovacions metodològiques que permetin una dinàmica d'aprenentatge diferent a la tradicional de tipus transmissor. Una reorganització del Pla d'estudis hauria d'afavorir aquestes estratègies.

La distribució d'alumnes oscil·la al voltant de 50 en els grups de teoria, i entre 20 i 30 en els de pràctica. S'ha valorat positivament la divisió que s'ha fet dels grups de pràctiques, la qual cosa ha permès reduir el nombre d'alumnes en aquestes classes.

L'ensenyament disposa d'un pla de tutories per als nous estudiants, que tenen assignat un tutor individual per a tota la carrera. Els comitès d'avaluació fan una valoració positiva d'aquest sistema i recomanen reforçar la formació dels tutors, sobretot en els aspectes relacionats amb l'orientació professional i acadèmica dels estudiants. Com a punt feble, l'avaluació ha posat de manifest que els alumnes encara usen poc les hores de tutoria.

L'avaluació dels estudiants es duu a terme per mitjà d'exàmens i de treballs pràctics individuals o en grup. Els comitès d'avaluació destaquen positivament el bon seguiment que fa el professorat de l'avaluació de l'alumnat. En canvi, recomanen que es millori la informació sobre els criteris d'avaluació dels treballs pràctics que presenten els estudiants.

Els resultats acadèmics presenten unes taxes d'èxit elevades, la qual cosa demostra l'impacte positiu que té el seguiment personalitzat que el professorat fa de l'alumnat. El professorat es mostra satisfet del volum de treball i de la superació de matèries dels estudiants. Tot i així, com ja s'ha comentat anteriorment, el Comitè Extern opina que seria necessari introduir aspectes professionalitzadors al programa d'estudis que permetin que aquests resultats acadèmics bons es corresponguin amb llocs de treball adequats als estudis efectuats.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

Pedagogia, URV	
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	53
Pràctica	27
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	40
Pràctica	21
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	54
Pràctica	28
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	55
Pràctica	31
Alumnes totals	237
Alumnes equivalents a temps complet	207

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

Pedagogia, URV	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	71%
2a convocatòria	74%
Taxa d'èxit 1r cicle	
1a convocatòria	75%
2a convocatòria	74%
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	89%
2a convocatòria	85%
Rendiment acadèmic	
1r curs	71%
1r cicle	76%
2n cicle	88%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	41,3
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,87

Professorat

S'ha valorat positivament l'experiència i l'especialització del professorat ordinari, així com el nombre de professors no doctors que es preparen per presentar la tesi. També s'ha considerat favorable la vinculació del professorat amb el context sociolaboral i la participació i implicació en la gestió i en altres activitats no docents del centre. La dimensió de l'ensenyament propicia, d'altra banda, unes relacions entre el professorat i l'alumnat positives. El Comitè Extern recomana, però, que, paral·lelament a la renovació del Pla d'estudis, s'adeqüi la plantilla docent a les necessitats de l'encàrrec docent actual. En aquest sentit, el Comitè posa de manifest que el nombre elevat de professors associats a temps parcial, juntament amb la gran varietat de matèries que aquests professors han d'impartir, dificulta la consolidació de la qualitat docent en algunes assignatures. A més, l'alt percentatge de professors a temps parcial complica el desenvolupament de perfils acadèmics i de recerca del professorat.

També en relació amb el professorat, el Comitè ha observat que la distribució de professors per àrees de coneixement presenta certs desequilibris deguts al procés d'adscripció de les matèries a les àrees.

Finalment, i pel que fa als processos d'incorporació de nous professors, el Comitè considera que caldria establir procediments per concretar els criteris de valoració d'avaluació dels candidats a obtenir places de professor associat. En aquesta línia, si bé ha valorat positivament els plans de formació de l'ICE i l'impacte que han tingut, recomana que s'impulsin mecanismes de promoció i desenvolupament professional del professorat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

Pedagogia, URV	
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	57,4%
Titulars d'universitat	11,9%
Catedràtics d'escola universitària	45,5%
Titulars d'escola universitària	0%
Associats	0%
Altres	40,9%
	1,7%

Instal·lacions

Els estudis s'imparteixen al campus de Sant Pere Sescelades, a 2 km de Tarragona. La Facultat disposa de dos edificis antics que es van reformar l'any 1992. Tot i això, el Comitè d'Avaluació Extern considera que caldria millorar les instal·lacions actuals perquè compleixin les condicions idònies per al desenvolupament d'una docència universitària de qualitat.

L'accés per a persones amb problemes de mobilitat està, en general, ben resolt, però caldria fer un estudi sobre les mesures de seguretat dels edificis.

L'aulari està dotat de retroprojectors, però cal modernitzar el mobiliari. També s'ha observat que la sala d'estudis té un nombre de places insuficient.

La biblioteca té uns espais i unes instal·lacions adequats i està equipada amb mobiliari funcional. Pel que fa al servei que presta, tant l'alumnat com el professorat l'han valorat favorablement.

Finalment, pel que fa als recursos tecnològics dedicats als estudiants, el Comitè d'Avaluació Extern valora molt positivament que hi hagi una aula dotada de la tecnologia necessària per dur a terme videoconferències, tot i que, de moment, l'ús es reserva als programes de tercer cicle. D'altra banda, el Comitè d'Avaluació Extern recomana ampliar la dotació i el servei de les aules d'informàtica, tant per a la docència com per a l'ús obert als estudiants.

Relacions externes

L'ensenyament ha signat un nombre important de convenis amb empreses i institucions, la qual cosa permet als estudiants fer pràctiques externes. En aquest àmbit també s'ha valorat positivament la designació d'un coordinador de relacions externes de la Facultat. En canvi, el nombre de convenis que manté la Facultat amb altres universitats, que facilitaria la mobilitat internacional dels estudiants, s'ha considerat com un punt feble de la titulació. El Comitè d'Avaluació Intern també apunta la necessitat que el professorat s'impliqui més en aquest àmbit i que es duguin a terme accions per motivar l'alumnat.

Recerca

La recerca està estructurada en dues línies, una de Didàctica, Organització Educativa i Avaluació, i una de Teoria i Història de l'Educació i Pedagogia Social.

Pel que fa a la relació entre la recerca i l'ensenyament, s'ha valorat positivament que els estudiants de quart curs puguin dur a terme el pràcticum implicant-se en tasques de recerca dels grups investigadors de la Facultat. També s'ha constatat que alguns professors orienten la docència cap a la promoció de l'interès per la recerca entre els estudiants. Tot i així, en el Pla d'estudis actual hi ha mancances relacionades amb la formació sobre l'anàlisi de dades i els mètodes de recerca.

Respecte a la producció investigadora, s'observa que l'estructura de la plantilla docent, amb un percentatge alt de professors a temps parcial, impedeix potenciar la tasca de recerca. Això, en bona mesura, també explica l'alta concentració de la recerca en grups reduïts de professors que, d'altra banda, són els que tenen la capacitat d'obtenir finançament per a projectes d'investigació.

També s'ha posat en relleu el nombre baix de becaris d'FPI (formació de personal investigador) que hi ha a la Facultat.

Finalment, en l'aspecte de la divulgació científica, la Facultat organitza anualment una Setmana Pedagògica per difondre temàtiques relacionades amb l'educació. També destaca la gran vinculació del professorat amb l'ICE de la URV, que promou iniciatives d'innovació docent a la universitat.